

Till kommunfullmäktige i Danderyd

Motion om att genomföra förändringar i kommunens ärendehantering så att beslut som skulle kunna undergräva förtroendet för den demokratiska processen kan undvikas, och att det inte blir möjligt att genomföra åtgärder, som skulle kunna vara förtroendekritiska, utan att det fattats beslut som gör det möjligt för medborgarna att överklaga och få frågan rättsligt prövad.

Danderydscenterns fullmäktigeledamöter väckte den 12 oktober en motion med anledning av att kommunstyrelsens ordförande i samarbete med fyra kommunala tjänstepersoner beslutat polisanmäla en folkvald ersättare i Danderyds kommunfullmäktige för grovt förtal i ett på Facebook publicerat inlägg.

Enig opposition reserverade sig mot majoritetens beslut att avslå motionen

Motionen behandlades i kommunfullmäktige den 7 december 2020. Samtliga majoritetspartier (M, L, KD) yrkade avslag på motionen och röstade mot förslaget. Samtliga oppositionspartier (C, S, SD, MP) yrkade bifall till motionen och reserverade sig mot majoritetens beslut att avslå motionen. (*Motionen bifogas sist i detta dokument.*)

Kommunfullmäktiges majoritet anser alltså att det är helt i sin ordning att kommunstyrelsens ordförande, som dessutom är jävig i ärendet, har använt kommunens resurser, juridiska och ekonomiska, det vill säga skattebetalarnas pengar, för att tillsammans med fyra tjänstepersoner ordna en polisanmälan mot en folkvald ersättare i fullmäktige, en oppositionspolitiker.

Majoriteten anser alltså också att det är helt i sin ordning att detta sker utan att några formella beslut fattats ens på delegation. Det innebär att man tycker det är i sin ordning att en sådan hantering inte går att överklaga. Majoriteten anser också att det är helt i sin ordning att inte ens debattera detta i fullmäktige eller bevärdiga oppositionen med

svar på ställda frågor, eller ta ställning till det konkreta innehållet i motionen. Det är en beklämmande demonstration av maktarrogans.

Efter att motionen besvarats, i januari 2021, blev bland andra Danderydscenterns gruppleddare Siv Sahlström intervjuad av journalisten Jan Söderström. Orsaken till intervjun var att Aftonbladet skrivit om polisanmälningsärendet. Artikeln med intervjun sändes per mail till Siv Sahlström den 15 januari. Dessutom medföljde en intervju med professorn i förvaltningsrätt vid Uppsala universitet, Olle Lundin. Sammanfattningsvis kan sägas att professor Lundins ställningstagande och synpunkter är förödande för Danderyds kommuns hantering och den inställning den politiska majoriteten i Danderyd har.

Professor Olle Lundin ger Siv Sahlström rätt. I själva artikeln står bland annat "Sahlström får stöd i sin kritik av Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt vid Uppsala universitet".

Hur har Danderyd kunnat hamna i denna situation?

En av orsakerna är att delegationerna har utökats för varje gång reglementet reviderats. Tidigare var det så att man inte införde någon delegationsrätt som inte alla partier var överens om. Varför är då detta viktigt? Jo, därför att alla blir ansvariga för ett delegationsbeslut, och ingen ska tvingas ta ansvar för ett beslut, som den inte velat lämna ifrån sig rätten till

På senare år har majoriteten helt bortsett från denna egentligen självklara ståndpunkt, och genom majoritetsbeslut har alltså till exempel kommunstyrelsen utökat sina delegationer och tvingat förtroendevalda att ta ansvar för beslut som de inte velat överlåta till någon annan. Mot detta har Danderydscentern protesterat, och även reserverat sig.

Nu har det alltså gått så långt att kommunstyrelsens ordförande tillsammans med fyra tjänstepersoner anser sig ha rätt att, utan att något beslut fattats, polisanmäla en förtroendevald ersättare i Danderyds kommunfullmäktige för ett debattinlägg hon gjort på Facebook. När rågången mellan förtroendevaldas och tjänstepersonernas olika uppgifter elimineras på detta flagranta sätt, blir det en samlad maktarrogans som väcker obehag. Kommunstyrelsens ordförande och tjänstepersonerna ser alltså detta allvarliga ingripande mot en enskild förtroendevald som ett

verkställighetsbeslut, alternativt något de har rätt att göra inom sitt uppdrag respektive sin tjänst i Danderyds kommun.

Det ska inte vara möjligt att göra sådana allvarliga ingripanden utan att det finns överklagningsbara beslut. Det ska inte heller vara möjligt att hantera förtroendekänsliga ärenden utan att de diskuterats och beslutats i någon formell instans. I KSAU förekommer nu inga sådana diskussioner och inga sådana beslut fattas.

Vad blev resultatet av polisanmälan?

Danderyds kommun påstod således att en ersättare i kommunfullmäktige, Maria Mandahl, hade begått ett allvarligt brott med fängelse upp till två år i straffskalan och begärde att åklagaren skulle åtala henne för det. Vad ansåg då den allmänne åklagaren?

Den 26 november fattade kammaråklagare Pontus Klang beslut i ärendet. Rubriken på beslutet lyder "Förundersökningen läggs ned" 23 kapitlet 4 § andra stycket rättegångsbalken. Åklagaren skriver i sitt beslut "Utpekad person Maria Mandahl" **och på kommunens utpekande avgör han målet.** Han skriver "Det saknas numera anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats. De uppgifter som spridits och som angetts utgöra förtalsuppgiften är enligt min bedömning inte tillräcklig för att omfattas av det straffbara området."

Den utpekade och polisanmälda ersättaren i fullmäktige, oppositionspolitikern Maria Mandahl har överhuvudtaget inte begått något brott. Det Maria Mandahl skrivit omfattas inte av det straffbara området.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi kommunfullmäktige besluta uppdra åt kommunstyrelsens arbetsutskott

1. att gå igenom ärenden som är verkställighetsbeslut, och bedöma vilka av dessa som borde vara beslutsärenden och då särskilt beakta vilka av dessa som skulle kunna vara förtroendestörande och därmed kunna undergräva medborgarnas förtroende för den demokratiska processen och därmed ytterst för demokratin.

2. att granska de ärenden som delegerats och bedöma vilka av dessa som borde "flyttas upp" till högre nivå och då särskilt beakta vilka av dessa som skulle kunna vara förtroendekritiska,

4

såväl för förtroendevalda som tjänstepersoner och därför kunna rubba medborgarnas förtroende för den demokratiska processen

3. att kontrollera att det inte finns några ärenden av ovan nämnda typ som kan genomföras utan att det finns överklagningsbara beslut.

Danderyd den 1 februari 2021

Siv Sahlström
Gruppledare (C)

Lovisa Eriksson (C)
Patrik Nimmerstam (C)
Christian Ljungdahl (C)
Lena Ringstedt (C)
Robert Bryhn (C)
Inger Fabian (C)
Karl-Johan Nybell (C)
Eva Lindman Marko (C)
Christina Strenger-Böös (C)
Lukas Johannesson (C)

Nedan motionen vi hänvisar till inlämnad till fullmäktige den 12.10 2020. Behandlad i fullmäktige den 7.12 2020. Själva yrkandet, som är långt, och underskrifterna har tagits bort av utrymmesskäl, men finns i protokollet på www.danderyd.se, där också reservationen mot att förslaget avslögs den 7.12 kan hämtas.

Motion med anledning av att kommunstyrelsens ordförande i samarbete med fyra kommunala tjänstemän beslutat polisanmäla en folkvald ersättare i Danderyds kommunfullmäktige för grovt förtal i ett på Facebook publicerat inlägg.

Bakgrund

Danderyds kommun har polisanmält en folkvald ersättare i kommunfullmäktige för grovt förtal, alternativt förtal, av kommunstyrelsens ordförande och bildningsdirektören. Det är, skriver man, påkallat ur allmän synpunkt att

åklagaren väcker åtal. Målsägandena, kommunstyrelsen ordförande och bildningsdirektören biträder anmälan och anger brottet till åtal.

Danderydscenterns gruppleddare frågade i mail kanslichefen: *Vilken tjänsteperson har skrivit polisanmälan?* Hon svarade: *"Kommundirektören, t.f. administrative direktören och kommunjuristen är handläggare på ärendet. Polisanmälan är en samproduktion av de tre."* (namnen av oss utbytta mot titlarna).

M.M. (den polisanmälda) har i ett inlägg på Facebook svarat på en fråga om vad hon anser om hanteringen av Svalnässkolan, ett politiskt viktigt ärende i kommunen. Några namn nämns inte i inlägget, men det står kommunstyrelsens ordförande, och därmed är en person identifierad. Någon annan person är inte nämnd med vare sig namn eller titel. Trots detta skriver bildningsdirektören under en polisanmälan om grovt förtal av honom.

Lagfästa rättigheter ska värnas

Vi har en grundlagsfäst yttrandefrihet i vårt land. Det innebär inte att man kan säga vad som helst utan att det kan få konsekvenser. Den som anser sig förtalad kan nyttja sin rätt att få saken prövad av åklagare och eventuellt förd till domstol för avgörande. En utmärkt ordning. Med detta sagt har vi inga synpunkter på att kommunstyrelsens ordförande vill få inlägget på Facebook prövat. Det är hennes lagfästa rättighet, som vi värnar på samma sätt som vi värnar yttrandefriheten.

Eftersom frågan kan bli föremål för domstolsprövning, kan någon eller några av oss bli kallade som vittnen. Mot denna bakgrund kommer vi inte att framföra några synpunkter på vare sig inlägget på Facebook eller på kommunstyrelsens ordförandes reaktion på detta. Vi kommer i nedanstående att hålla oss till kommunens handläggning av ärendet.

Kommunens handläggning av ärendet

Kommunstyrelsens ordförande har, som framgår av ovanstående, inte på egen hand polisanmält inlägget på Facebook. Hade hon tagit hjälp av egen advokat eller sin partiorganisation, hade det inte funnits skäl att ha några synpunkter på hanteringen.

Men nu är det så att fyra av Danderyds kommuns tjänstemän: kommundirektören, t.f. administrative direktören, Bildningsdirektören och kommunjuristen, är inblandade i polisanmälan. De har använt kommunens resurser, juridiska och ekonomiska, det vill säga skattebetalarnas pengar, för att tillsammans med kommunstyrelsens ordförande ordna en polisanmälan mot en folkvald ersättare i kommunfullmäktige.

Tjänstemän är inte överordnade förtroendevalda

Ingen av dessa fyra tjänstemän är politiskt tillsatta. Mot denna bakgrund måste ställas kravet att de aldrig i tjänsten ska lägga sig i politiska debatter, diskussioner eller kontroverser. Det är helt enkelt inte deras bord. Samtliga dessa tjänstemän ska arbeta för Danderyds kommun, och för alla förtroendevalda som Danderydsborna väljer att företräda dem.

Eventuella problem i deras arbete ska hanteras av dem de är underställda, det vill säga den styrelse eller nämnd de lyder under. De kan aldrig vara överordnade den folkvalda fullmäktigeförsamlingen. När rågången mellan förtroendevaldas och tjänstepersonernas olika uppgifter elimineras på detta flagranta sätt blir det något helt annat. Det är en samlad maktarrogans som väcker obehag hos många.

Det är en folkvald ersättare i fullmäktige man anmäler

I ett mail till Danderydscenterns gruppleddare skriver kommundirektören:
"Jag vill särskilt betona att den polisanmälan som föranlett frågan inte är riktad mot en förtroendevald. En person bakom ett Facebook-alias ger i ett inlägg på Facebook uttryck för..." Inlägget på Facebook är underskrivet med skribentens på Facebook väl kända för- och efternamn. Inte med något "alias". Om det är så att kommundirektören inte känner namnet på fullmäktiges ledamöter och ersättare är det i sig anmärkningsvärt.

Den som däremot har klart för sig VEM de polisanmäler är kommunstyrelsens ordförande. Hon sände den 26 augusti, samma dag som polisanmälan gjordes, ett mail till Danderydscenterns gruppleddare i vilket hon informerade om att polisanmälan gjorts. Hon avslutade meddelandet med följande *"Jag hoppas att det inträffade föranleder en utslutning av M. M. från Danderydscentern"*.

Det finns inte stöd för agerandet

Som politiskt parti är det vårt ansvar gentemot våra uppdragsgivare, våra väljare nästan var fjärde Danderydsbo, att granska tjänstemännens ämbetsutövning. Efter att kommunstyrelsens ordförande informerat Danderydscenterns gruppleddare om att polisanmälan gjorts, sändes följande meddelande till kanslichefen: *"Kan du vara snäll och sända mig delegationsbeslutet för polisanmälan om grovt förtal. Och även paragrafen i reglementet som delegationsbeslutet hänvisar till."* Kanslichefens svar: *"Det finns inget delegationsbeslut för polisanmälan. Är det bifogade riktlinjer vid hot och våld mot förtroendevalda som du åsyftar?"*

Gruppleddaren vidhöll frågan:

"Det måste vara någon som fattat beslut om att polisanmäla i kommunens namn. Det står att DANDERYDS KOMMUN anmäler. Och det är skrivet på kommunens papper. Dessutom har två tjänstemän, varav den ene är kommunens högsta tjänsteman skrivit på anmälan. Det måste finnas dokumenterat i ett beslut att göra detta. Är du säker på att det inte finns något beslut? Hot och våld har väl ingenting med detta att göra. Polisanmälan gäller en förtroendevald ersättare i fullmäktige, som utanför kommunen på Facebook skrivit ett inlägg. I detta inlägg finns inte uttalat något hot mot någon" Nytt besked från kanslichefen: *"Det finns inget delegationsbeslut kopplat till polisanmälan"*.

Man har således hanterat ärendet utan att det finns något beslut om eller någon dokumentation om hur detta har gått till. Det innebär att det inte finns möjlighet att överklaga att kommunstyrelsens ordförande i samarbete med fyra kommunala tjänstemän för Danderyds kommuns räkning polisanmäler en ersättare i kommunfullmäktige.

Danderydscenterns gruppleddare har, som framgår ovan, även haft mailväxling med kommundirektören i detta ärende. Han skriver: *"Jag vill tydliggöra att anmälan grundar sig på den fördelning av arbetsmiljöuppgifter som ger mig både*

ett mandat och skyldighet att agera i min befattning.” Danderyds kommun anmäler, utifrån sitt arbetsmiljöansvar, brottet som arbetsgivare.”
 Kommundirektören skriver vidare *”I sitt beslut den 9 december 2019, § 178 har kommunfullmäktige fördelat sina arbetsmiljöuppgifter, via kommunstyrelsen och nämnderna, till kommundirektören.”*

Det dokument han hänvisar till är Rutin - systematiskt miljöarbete (SAM). I Beslutsparagrafen från 2019-08-13 står **”Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för arbetsmiljön inom kommunens verksamheter (vår fetstilsmarkering).”** Under rubriken **”Uppgiftsfördelning”** står **”Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö inom kommunens verksamheter (vår fetstilsmarkering).”** Det finns inte något i detta dokument som ger stöd för den hantering som nu ägt rum.

I dokumentet **”Riktlinjer vid hot och våld mot förtroendevalda i Danderyds kommun”**, som kanslichefen skickade som förklaring till polisanmälan, finns inte heller något stöd för det som nu skett. Det finns inte något stöd för tjänstepersoner att i tjänsten, tillsammans med enskilda förtroendevalda, ta ställning till och polisanmäla politiska debattinlägg som förtroendevalda gör i olika debattforum. Och det är det just detta ärende handlar om.

Med hänvisning till ovanstående begär vi att fullmäktige ska besluta

1. att de två dokument som tjänstepersoner har hänvisat till i detta ärende, dels ”Riktlinjer vid hot och våld mot förtroendevalda i Danderyds kommun” dels ”Rutin - systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)” ska revideras. Det ska i dem klart framgå att om något händer, som föranleder ett ställningstagande till om Danderyds kommun ska polisanmäla en enskild förtroendevald, ska beslut om sådan polisanmälan fattas under den folkvalda församlingens, kommunfullmäktiges ansvar. Själva beslutet kan fullmäktige delegera till annan politisk instans, till exempel kommunstyrelsen eller fullmäktiges gruppledare. Till deras förfogande ska vid sådan prövning ställas en fristående juridisk konsult, specialiserad på kommunalrätt.

2. att utfärda regler och direktiv som innebär att alla förslag om att Danderyds kommun ska polisanmäla enskilda förtroendevalda, oavsett vad saken gäller, ska ligga inom kommunfullmäktiges ansvarsområde. Fullmäktige bestämmer vilken politisk instans, som ska hantera sådana ärenden, till exempel kommunstyrelsen eller fullmäktiges gruppledare. Till deras förfogande ska vid sådan prövning ställas en fristående juridisk konsult, specialiserad på kommunalrätt.

3. att om den i denna motion behandlade polisanmälan leder till att åklagaren beslutar att föra ärendet till domstol ska kommunen, det vill säga skattebetalarna, inte stå för några kostnader. De som polisanmält M.M. ska själva bekosta den hjälp, till exempel juridiskt biträde, de anser sig behöva i processen.